

κοινωνική θέση του καθενός μπορεί να έχει κάποια βαρύτητα, που δεν μπορεί να επηρεάσει ολότελα την αξία μιας καθαρής φιλολογικής γνώμης. Μά ο κ. Ξεν. έχει βέβαια κάθε λόγο να μην είναι ενθουσιασμένος με τους κριτικούς του «Νουμά». Στους εύκολους δημοσιογραφικούς επαινούς των εφημερίδων που συνεργάζεται, και στις δάφνες που του φόρτωσε ο κ. Μενάρδος, οι κριτικοί του «Νουμά» όχι μία, μα πολλές φορές, βοεθήκανε στην ανάγκη να του θυμίσουν με σκληρή γλώσσα και «αφ' ύψηλου» — όπως το λέει ο ίδιος — τη θλιβερή αλήθεια πως ο συγγραφέας του δε σέβεται τον εαυτό του, και που δεν αποκασίζει να γίνει ιεροφάντης της Τέχνης, δεν μπορεί, και με όλο το δημοσιογραφικό συναδερφικό καθημερινό λιβάνισμα, παρά να ακατανήσεν στο σημείο που έχει ξεπέσει σήμερα ο κ. Ξ. φιλολογικά. Ο κ. Ξ. σα βγαίνουμε και του τονίζουμε αυτές τις πικρές αλήθειες, φωνάζει πως αυτά τα λέμε γιατί φτонуύμε τη δόξα του. "Ας πιστέψει ο κ. Ξ. πως δεν τον φτонуύμε. "Ας την έχει κι ως την χαίρεται τέτοια δόξα. "Αν εμείς καταγινόμαστε με το άτομό του, δεν είναι γιατί αποδίδουμε καμιά ξεχωριστή σημασία στο έργο του, παρά — όπως κι άλλοτε το γράψαμε — γιατί τον παίρνουμε για αντιπροσωπευτικό τύπο, και σύμφωνα με την αντίληψη που έχουμε εμείς για την Τέχνη, χτυπάμε στο πρόσωπό του απλούστατα τη φιλολογική τσαρλατανιά κι άσυνειδησία. Ο κ. Ξεν. κι όλοι οι όμοιοί του, πρέπει να το νοιώσουν πια καλά. Στη δημιουργική αυτή κι επαναστατική εποχή που ζούμε, κάθε έργο που δεν παρουσιάζεται με απόλυτη φιλολογική ειλικρίνεια και με αυστηρά καθωρισμένη κοινωνική κοσμοθεωρία, δεν μπορεί να γίνει ανεχτό και θα χτυπηθεί αλύπητα από τις στήλες του «Νουμά». Λίπλα στο κοινό του Ξεν., υπάρχει κι άλλο ένα κοινό: το δικό μας κοινό, που έννοει να υποτάξει στη δοκιμασία της πύθ αυστηρής κριτικής κάθε παραδομένη παλιά ή νέα αξία, για να δοκιμάσει το μέτρο της αντοχής της.

***

Ο κ. Ξεν. υπόσχεται στο άρθρο του να αναφέρει τις ανακρίβειες του κριτικού μας και δεν αναφέρει ουσιαστικά καμιά. Απλούστατα επιχειρεί να τις δικαιολογήσει με τη συνειδημένη του δικολαβική μέθοδο. Ομολογεί πως μία φορά είτανε διαδός του Σκαλίτσι, ύστερα του Ψυχάκη και πως έπειτα τους πρόδωσε και τους δύο. Σωστά. Για να επιμείνει και νεις σε μία ιδεολογία και να φορτωθεί τις εδύνες της, πρέπει να έχει σκληρό χαρακτήρα κι όχι τον επιτήδειο και πλαδαρό χαρακτήρα του κ. Ξεν. Αυτές είναι παλληκαριές, που χρειάζονται γερές πλάτες κι ανθρώπους πλασμένους για τον αγώνα. Διαμαρτύρεται ακόμα πως τα έργα του δεν ξαναγυρίζουνε όλα μόνο γύρω σε δυο τρία πρόσωπα, στερεότυπα σχηματισμένα, παρά πως υπάρχει αφάνταστος πλούτος προσώπων και τύπων. Κ' έπειτα; Οι κριτικοί του «Νουμά» αδιαφορούνε αν το προσωπικό του είναι φτωχό ή πλούσιο. Κείνο που μας ενδιαφέρει εμάς, είναι πως τα πρόσωπά του ο κ. Ξ. τα παίρνει και ταποδίδει με δημοσιογραφική επιπολαιότητα και χρωματωσιά, πως ή ματιά του ή άστική δεν μπορεί να ιδεί κάτω από την επιφάνεια του πύθ συνηθισμένου

και του τριμένου, πως τα έργα του δεν τα φλογίζει καμιά θερμή πνοή, που είναι το σημάδι το άλιδευτο του αληθινού συγγραφέα. Στη ριζική αυτή κατηγορία φυσικά δεν έχει τίποτα να αντιτάξει, κ' έτσι περιορίζεται να συζητεί και να νοσοτολογεί πάνω στις λεπτομέρειες της κριτικής μας. Κ, επιτέλους, αφού θέλει να φαίνεται πως δε μας λογαριάζει, είναι περιττό να υπογραμμίζει ατάρεσκα κάθε τυχόν καλή φράση που είχαμε την υποχρέωση να πούμε γι' αυτόν, πως π. χ. ο κ. Ξεν. είναι ένα χρωσικοπημένο ταλέντο. Με λίγες λέξεις: Ο κ. Ξεν. φωνάζει, φωνάζει πολύ. Αί, λοιπόν. Σημάδι άλιδευτο πως το κριτικό μαχαίρι βρήκε στο κόκαλο.

***

ΑΠΟ την Άγγλία ήρθε τον περασμένο Σεπτέμβρη άποστολή οδοποιίας. Συμφωνήθηκε ώστε το Υπουργείο της Συγκοινωνίας να έχει έτοιμα τα σχέδιά του τον περασμένο Γεννάριον. Θάν το πιστέψει το κοινό πως ακόμα ως τώρα τα σχέδια δεν έτοιμάστηκαν, και πως στο μεταξύ ξοδεύει το έθνος, χωρίς σκοπό, για τη συντήρηση της άποστολής, φαίνεται πως οι ειδικοί του Υπουργείου είναι φυγόπνοιοι, άκατάστατοι και φλύαροι. Χάνουν τον καιρό τους στο να συζητούν άεσα, με μία πρόφαση ή άλλη άποφεύγουνε να δουλέψουν προς παρασκεβή των σχεδίων, και όταν σημασωνθεί συνέντευξη, δεν κοιτούν την δόξα τους, παρ'ότανον όποτε τους κατέβει. Τι έντύπωση που πρέπει να κάνουμε στους ξένους! Με τα συστήματά μας κατασκευάζουμε μισέλληνες. Αυτό είναι το αποτέλεσμα του να κυβερνούν τις δημόσιες υπηρεσίες θεωρητικοί και όχι πρακτικοί άντρες.

ΤΟ ΛΟΥΛΟΥΔΙ

ΣΤΟ Α. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟ

Του Μαγιού δροσόλουστη ροδαλή αϊγούλα
πριν γλακοξυπήσουνε τα τρελλά πουλιά,
σ' άνανθη του κήπου μου σιοτεινή ακρούλα,
λουλουδάκι φύτρωσε μ' αλιχη θωριά·
κ' έβουαζε παιδιάτικη χαρωπή ζωούλα,
κι από τα φυλλάκια του στάλαζε δροσιά.

Κι από τότες π' άνθισε τ' όλιχο λουλούδι,
έπαψε νακούγεται κάθε δειλινό
και του γιωνή τ' άγαρο θλιβερό τραγούδι
και του γούλλου τ' άπατο σιγοθρηνητό·
τόν καμμό τους έγιανε το μικρό λουλούδι
που θαρροΰσες έμοιαζε ναταν μαγικό.

Κι από τότες π' άνθισε, κάθε βράδι - βράδι,
κάποιο κούφιο λήγωμα γέρονε τα δεντρά,
κάποιο θεΐν μάγεμα δένει το σκοτάδι,
που σφιχταγκαλιάζεται με τη σιγαλιά·
κ' είναι της καρδούλας μου τ' άφανο μαγνάδι
το λουλούδι π' άνθισε μ' αλιχη θωριά.

Του Μαγιού δροσόλουστη ροδαλή αϊγούλα,
πριν γλακοξυπήσουνε τα τρελλά πουλιά,
έβουσε το λουλούδο χαρωπή παιδούλα,
μια πανόρια στόλισε και τρανή καρδιά.
Λάρισα ΣΟΦΙΑ ΛΑΖΟΠΟΥΛΟΥ